

Από την Ελλάδα στο Μπίρκεναου - Η εξέγερση των εργατών στα κρεματόρια

Του ΛΕΩΝ ΚΟΕΝ

(εκδ. Κυαναυγή 2017, Εισαγωγή Ζαν Κοέν, μτφρ. Γαρυφαλλιά Μίχα)

Τον Απρίλιο του 1944, ο Ελληνοεβραίος Λεών Κοέν πέρασε την πύλη του Άουσβιτς. Κατά την παραμονή του στο στρατόπεδο, εξαναγκάστηκε να ενταχθεί στο δυναμικό της ειδικής μονάδας εργασίας Ζόντερκομάντο που ήταν υπεύθυνη για την απομάκρυνση των σορών από τους θαλάμους αερίων και για την καύση τους στα κρεματόρια.

Με ένα συνειδητά απλό αφηγηματικό ύφος, που συνδυάζει τον ωμό ρεαλισμό με ένα πικρό χιούμορ, ο συγγραφέας καταγράφει το οδοιπορικό του, που ξεκινάει με την επιστροφή του στη Θεσσαλονίκη αμέσως μετά το τέλος του Ελληνο-Ιταλικού πολέμου και, μέσω της Αθήνας και του στρατοπέδου Χαϊδαρίου, καταλήγει στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς.

Η ιδιότητα του Λεών Κοέν ως μέλους του Ζόντερκομάντο καθιστά την αυτοβιογραφία του ένα συγκλονιστικό ντοκουμέντο, που μας γνωστοποιεί τις λεπτομέρειες της σκοτεινότερης σελίδας του εικοστού αιώνα, όπως τις έζησε ο ίδιος. Αποτελεί, επίσης, μια από τις ελάχιστες μαρτυρίες για την εξέγερση των κρατουμένων στα κρεματόρια.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου αποτελείται από τις χαμένες μέχρι πρόσφατα και ανέκδοτες μέχρι σήμερα σημειώσεις του συγγραφέα, ενώ το δεύτερο μισό είναι μετάφραση του εξαντλημένου αγγλικού πρωτότυπου. (*From Greece to Birkenau: The Crematorium Workers' Uprising*, εκδ. Salonika Jewry Research Center, Τελ Αβίβ 1996).